

УДК 658.7:636(477)

О. В. Корнієцький,д. е. н., професор, провідний науковий співробітник відділу економіки, менеджменту та трансферу інновацій в тваринництві, Інститут тваринництва НААН України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9668-2621>**В. М. Орел,**д. е. н., професор, провідний науковий співробітник відділу економіки, менеджменту та трансферу інновацій в тваринництві, Інститут тваринництва НААН України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1609-1731>**А. М. Орел,**д. е. н., доцент кафедри маркетингу та комунікаційного дизайну,
Київський національний університет технологій та дизайну
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0823-3346>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.10.17

РОЛЬ РОЗПОДІЛЬНОЇ ЛОГІСТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СКОТАРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ

A. Korniietskyi,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Leading Researcher of the Department of Economics, Management and Transfer of Innovations in Animal Husbandry, Livestock farming institute of NAAS of Ukraine

V. Orel,

Doctor of Economic Sciences, Professor, Leading Researcher of the Department of Economics, Management and Transfer of Innovations in Animal Husbandry, Livestock farming institute of NAAS of Ukraine

A. Orel,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of marketing and communication design
Kyiv National University of Technologies and Design

THE ROLE OF DISTRIBUTION LOGISTICS IN ENSURING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF LIVESTOCK FARMS IN THE DEOCCUPIED TERRITORIES

У статті розглянуто один із ключових елементів процесу відновлення скотарства на деокупованих територіях нашої держави, а саме організацію на регіональному рівні ефективної розподільчої логістики скотарства, що забезпечує регулярне постачання продукції на споживчий ринок, підтримуючи стабільний обіг товарів, зменшуючи втрати та покращуючи рентабельність тваринницького виробництва. Підкреслюється, що в умовах післявоєнної реабілітації аграрного сектору особливого значення набуває налагодження ефективних логістичних процесів, які забезпечують безперервність постачання кормів, ветеринарних препаратів, обладнання, а також збуту тваринницької продукції. Відсутність усталеної логістичної інфраструктури, пошкодження транспортних мереж і ризики безпеки у деокупованих регіонах створюють суттєві виклики для відновлення скотарських підприємств, що знижує темпи їх стабілізації та економічного розвитку. Проаналізовано основні напрями удосконалення розподільчої логістики: впро-

вадження гнучких логістичних моделей, розвиток локальних логістичних центрів, застосування цифрових технологій для моніторингу та координації постачань. Особливу увагу приділяється ролі державної підтримки, міжнародних гуманітарних програм та кооперації між фермерами у побудові ефективних логістичних мереж. Зроблено акцент на важливості впровадження принципів сталого розвитку, таких як раціональне використання ресурсів, екологічна безпека логістичних операцій та підтримка соціальної згуртованості громад.

The article considers one of the key elements of the process of restoring livestock farming in the deoccupied territories of our state, namely the organization at the regional level of effective distribution logistics of livestock farming, which ensures regular supply of products to the consumer market, maintaining stable circulation of goods, reducing losses and improving the profitability of livestock production. It is emphasized that in the conditions of post-war rehabilitation of the agricultural sector, the establishment of effective logistics processes that ensure the continuity of the supply of feed, veterinary drugs, equipment, as well as the sale of livestock products is of particular importance. The lack of an established logistics infrastructure, damage to transport networks and security risks in the deoccupied regions create significant challenges for the restoration of livestock enterprises, which reduces the pace of their stabilization and economic development. The main areas of improvement of distribution logistics are analyzed: the introduction of flexible logistics models, the development of local logistics centers, the use of digital technologies for monitoring and coordinating supplies. Particular attention is paid to the role of government support, international humanitarian programs, and cooperation between farmers in building effective logistics networks. Emphasis is placed on the importance of implementing sustainable development principles, such as the rational use of resources, the environmental safety of logistics operations, and the support of social cohesion in communities. The study substantiates that a well-established distribution logistics system contributes not only to the economic efficiency of livestock farms, but also to the general restoration of the agricultural potential of the deoccupied regions, ensuring food security, stable incomes for the population and the creation of new jobs. Thus, distribution logistics acts as an important integration mechanism that combines the production capacities of livestock farming with market needs and contributes to the sustainable development of the agro-industrial complex of Ukraine in the post-conflict period.

Ключові слова: розподільча логістика, скотарство, господарство, управління, планування, транспортування, обробка, деокуповані території.

Key words: distribution logistics, livestock, farming, management, planning, transportation, processing, deoccupied territories.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У післявоєнний період на деокупованих територіях України постала нагальна потреба у відновленні аграрного виробництва, зокрема скотарства як одного з ключових напрямів забезпечення продовольчої безпеки та економічної стабільності сільських громад. У цьому контексті особливої актуальності набуває ефективна розподільча логістика, яка виступає критично важливою ланкою між виробниками та ринком збуту, забезпечуючи безперервність постачання, мінімізацію втрат і раціональне використання ресурсів. Однак на практиці скотарські господарства в умовах деокупації зіштовхуються з порушеною логістичною інфраструктурою, недостатністю транспорту, відсутністю холодових ланцюгів, а також нестабільною ринковою кон'юнктурою. Це створює загрозу для сталого розвитку таких господарств, оскільки ускладнюється реалізація продукції, порушується обіг матеріальних ре-

сурсів і зростають витрати. Незважаючи на стратегічне значення логістики для агросектору, питання оптимізації розподільчих процесів саме в умовах деокупованих територій, де зберігається підвищений ризик і нестабільність, ще недостатньо досліджене у вітчизняній науці. Саме тому виникає потреба у глибшому науковому аналізі ролі логістичних підходів та механізмів адаптації розподільчих систем до надзвичайних умов, з урахуванням принципів сталого розвитку — економічного, екологічного та соціального.

Тому, актуальність дослідження полягає у необхідності теоретичного обґрунтування та практичної розробки ефективних логістичних рішень, що сприятимуть відновленню і довгостроковій життєздатності скотарських господарств на деокупованих територіях України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Качуровський С. В робить висновок, що розподільча логістика — невід'ємна частина загальної логістичної системи господарства, яка

забезпечує найефективнішу організацію розподілу виготовленої продукції, охоплюючи весь ланцюг логістичної системи: транспортування, складування, упакування та ін. [1]. Сеньків М. І. додає, що при розподілі не створюються нові матеріальні цінності, а здійснюються конкретні та комплексні форми діяльності, які називаються послугами [2]. Організація послуг в розподільчій логістиці скотарства включає планування, координацію та управління всіма аспектами, пов'язаними з переміщенням продукції тваринництва від місця виробництва до кінцевих споживачів. О. Мироненко [5] зазначає, що "головна роль транспортування в логістиці виходить далеко за межі лише великої частини транспортних витрат у загальних витратах логістичних процесів. Вона базується на визнанні того, що транспортування успішно вирішує роль у забезпеченні неперервного руху матеріальних потоків".

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета статті дослідити роль розподільчої логістики у забезпеченні сталого функціонування та відновлення скотарських господарств на деокупованих територіях України, виявити ключові логістичні виклики й розробити рекомендації щодо ефективного розподілу ресурсів, продукції та інфраструктурного забезпечення для зміцнення аграрного сектору в умовах постконфліктного відновлення.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Розподільча логістика в скотарстві — це комплекс заходів і процесів, пов'язаних з координацією всіх процесів товароруку продукції тваринництва (наприклад, м'яса, молока, шкіри тощо) від виробника до кінцевого споживача, що здійснюється в після періоду виробництва. Вона охоплює всі етапи, починаючи від збору та зберігання готової продукції на складах скотарських комплексів, транспортування її до переробних підприємств, і закінчуючи доставкою до торгових точок або безпосередньо до споживачів.

Збирання та зберігання продукції в скотарстві — це початковий етап у ланцюгу постачання, що передбачає регулярний збір молока, м'яса та інших продуктів тваринництва безпосередньо на фермах. Це може включати механізований доїльний процес для молока, забій і розділення туш для м'яса, а також збір інших продуктів, як-от шкіра чи субпродукти. Продукція до відправлення має зберігатися в умо-

вах, що забезпечують збереження її якості та безпеки. Так молоко повинне одразу після доїння охолоджуватися до певної температури (зазвичай 4°C) для запобігання бактеріальному забрудненню. М'ясо та інші продукти зберігаються у холодильних або морозильних камерах, щоб запобігти псуванню. Продукція повинна належним чином готуватися для транспортування, що включає пакування в спеціальну тару або контейнери, маркування, а також організацію завантаження продукції на транспортні засоби (наприклад, рефрижератори), що підтримують потрібний температурний режим.

Для деокупованих територій важливо організувати мережу регіональних центрів збору, зберігання та сортування продукції. Такі логістичні хаби можуть включати спеціалізовані склади для зберігання молока, м'яса та інших продуктів, а також обладнання для охолодження і обробки продукції. Також треба організувати кооперацію між скотарськими господарствами для спільного використання ресурсів, таких як транспорт, холодильне обладнання, склади та технології зберігання. Для підтримання якості продукції та дотримання норм безпеки харчових продуктів потрібно розробити та впровадити єдині стандарти і протоколи для зберігання, пакування та транспортування скотарської продукції, що забезпечать відповідність санітарним та ветеринарним вимогам. Місцеві органи влади можуть підтримувати скотарські господарства шляхом розробки програм фінансування, субсидій та грантів для створення і модернізації інфраструктури збору та зберігання продукції. При складанні місцевих цільових програм в громадах орієнтуються на Закон України "Про державні цільові програми" та Постанову Кабінету міністрів України від 31 січня 2007 р. № 106 (в редакції від 23.04.2021 р.) "Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм". У них наводиться структура програм, порядок їх розробки та моніторингу виконання [3—4].

Транспортування готової продукції в скотарстві є ключовим етапом логістичного ланцюга, який забезпечує переміщення продукції (м'яса, молока, шкіри та інших продуктів тваринництва) від фермерських господарств до переробних підприємств, складів або безпосередньо до кінцевих споживачів.

Термін "транспортування" може бути визначений як невід'ємну складову комплексну дію, пов'язану із переміщенням матеріальних ресурсів, напівфабрикатів або готової продукції спеціалізованими транспортними засо-

бами в межах логістичного ланцюга. Цей процес включає в себе не лише загальні дії, а й ряд елементарних операцій, таких як організація експедицій, операції з вантажопереробки, пакування, передачі власницьких прав на вантаж, страхування та інші [5]. Враховуючи це зауваження, можливо зробити висновок, що організація ефективного транспортування, особливо для деокупованих територій, це складний, багатофункціональний процес, який має вирішальне значення для підтримання безпеки та якості продукції скотарства, забезпечення своєчасної її доставки. Одним з шляхів вирішення цього питання є організація централізованого управління транспортування продукції. Такий підхід передбачає створення єдиного регіонального координаційного центра логістики скотарства (далі — Центр), який буде відповідальним за планування, моніторинг та координацію всіх логістичних операцій та забезпечуватиме ефективне транспортування продукції від фермерських господарств до переробних підприємств, складів та торгових точок. Для цього Центр повинен мати доступ до даних про обсяги виробництва, поточні потреби переробних підприємств, стан інфраструктури та транспортних засобів. Це дозволить за допомогою програмного забезпечення ефективно планувати оптимальні маршрути з урахуванням географічних особливостей регіону, відстаней, стану доріг, погодних умов, можливих заторів та умов перевезення продукції. Центр також може встановлювати точні графіки перевезення з урахуванням виробничих циклів, обсягів продукції, потреб переробних підприємств, їх переробних потужностей та управляти замовленнями.

Формування єдиного парку спеціалізованого транспорту деокупованого регіону (рефрижератори, автоцистерни, спеціалізовані вантажівки або контейнери тощо), який буде використовуватися для перевезення скотарської продукції, дозволить оптимізувати використання усіх транспортних засобів шляхом консолідації вантажів, планування зворотних рейсів і зниження пробігу без навантаження, а також знизити витрати на їх технічне обслуговування. Для забезпечення дотримання стандартів якості під час перевезення потрібно ввести централізований контроль за відповідністю всім санітарним нормам і вимогам безпеки доставки продукції скотарства. Регулярна дезінфекція та дотримання правил гігієни є обов'язковими умовами. У системі єдиного регіонального координаційного центра логістики скотарства рекомендується впровадження єди-

них професійних договорів оренди та обміну транспортними засобами між учасниками логістичного ланцюга, що також дозволить підвищити ефективність їх використання.

Розташування логістичних хабів та перевантажувальних центрів у ключових точках регіону для збору, сортування та тимчасового зберігання продукції скотарства дозволяє консолідувати вантажі, що знижує витрати на транспортування та підвищує ефективність використання транспортних засобів. Хаби повинні бути обладнані сучасними засобами для охолодження, зберігання та обробки продукції, що дозволяє зберігати її якість перед подальшим транспортуванням.

Центр повинен брати на себе генерацію цифрових рішень у моніторингу та управління логістичними операціями в режимі реального часу. Це включає GPS-трекінг для відстеження руху транспортних засобів, сенсори для контролю умов зберігання (температура, вологість), системи управління транспортом (TMS — Transport Management System). Створення системи контролю якості на всіх етапах транспортування, включаючи інспекцію перед завантаженням продукції, перевірку умов транспортування та інспекції після доставки дозволить забезпечити відповідність продукції стандартам безпеки та якості. Центру для швидкого реагування на зміни та запобігання затримкам треба використовувати платформи для обміну інформацією в режимі реального часу між скотарськими комплексами, транспортними компаніями та переробними підприємствами.

Регіональним координаційним центром логістики скотарства повинні бути розроблені плани аварійного реагування на випадок надзвичайних ситуацій, таких як пошкодження інфраструктури, аварії транспортних засобів або погіршення погодних умов. На додаток до цього треба організувати проведення регулярних навчань для персоналу з питань управління ризиками та безпечного транспортування продукції.

Страхування транспорту та вантажів для захисту від можливих збитків у разі непередбачених ситуацій дуже важливо для деокупованих територій. На цих територіях логістичні операції часто проходять в умовах підвищених ризиків через пошкоджену інфраструктуру, мінні загрози, недостатній рівень безпеки та можливі конфліктні ситуації. Центр, виконуючи функцію координаційного органу, може централізовано організувати та контролювати процес страхування всіх транспортних засобів і вантажів, що значно полегшить взаємодію між

учасниками логістичного ланцюга та знизить фінансові втрати від можливих збитків. Ця структура може укласти угоди з кількома страховими компаніями для забезпечення широкого вибору страхових продуктів, враховуючи специфіку ризиків на деокупованих територіях, що дозволить забезпечити вигідніші умови страхування за рахунок масовості договорів та об'єднання страхових ризиків. Також функції Центра — розробка єдиних стандартів страхування транспорту та вантажів, що будуть відповідати потребам скотарських господарств, транспортних компаній та переробних підприємств на деокупованих територіях. Це включає єдині умови договорів, процедури оцінки ризиків та визначення страхових премій. Групові страхові програми, які дозволяють знизити вартість страхових премій за рахунок об'єднання кількох учасників у один страховий пул, вигідні для малих фермерських господарств, що можуть отримати доступ до страхування на більш вигідних умовах.

Регіональний координаційний центр логістики скотарства може співпрацювати з державними установами для впровадження відшкодування частини страхових премій (страхових платежів) за договорами страхування учасників ринку. Стаття 26 п.4 Закону України "Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою" чітко вказує на: "Розподіл коштів, передбачених у державному бюджеті на відповідний рік для відшкодування частини страхових премій (страхових платежів) за договорами страхування, між сільськогосподарськими товаровиробниками здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну аграрну політику, пропорційно до розміру страхових премій (страхових платежів), сплачених ними страховикам відповідно до умов договору (договорів) страхування стосовно настання певного сільськогосподарського страхового ризику (страхових ризиків) у відповідному бюджетному році [6]. Центр також може створити єдину централізовану службу підтримки для допомоги учасникам ринку скотарства на деокупованих територіях в подачі страхових заяв, зборі необхідних документів та комунікації зі страховими компаніями.

Переробка та пакування продукції є важливими етапами в ланцюгу створення доданої вартості в скотарстві та агропромисловому комплексі в цілому. Ці процеси передбачають обробку сировини з метою отримання готової продукції, яка відповідає вимогам якості та без-

пеки. На деокупованих територіях частина переробних підприємств може бути зруйнована або пошкоджена, тому швидке відновлення або реконструкція цих об'єктів для забезпечення достатніх обсягів виробництва продукції скотарства та її зберігання має стратегічне значення для держави. Урядом України надається грантова програма на допомогу у створенні або розвитку існуючого переробного підприємства у сумі до 8 млн грн, що зобов'язує створити нові робочі місця та повернути отримані кошти за рахунок податків [7—8].

Приймання та попередня обробка — це перший етап переробки продукції скотарства, що забезпечує відповідність вхідної сировини встановленим стандартам, а також підготовку до подальшої обробки. Продукція, така як м'ясо, молоко або інша сировина, при надходженні на переробне підприємство підлягає ретельному контролю якості. Це включає огляд, органолептичну оцінку (зовнішній вигляд, запах), лабораторні аналізи (на бактеріальне забруднення, рівень кислотності тощо) і перевірку відповідності вимогам безпеки харчових продуктів. Продукція зважується для обліку загальної кількості сировини, що надходить на підприємство. Це дозволяє контролювати обсяги виробництва, розподілу та оцінювати економічну ефективність виробничих процесів.

Процес первинної обробки продукції скотарства включає:

- охолодження — збереження свіжості продукції та запобігання її псуванню. Наприклад, молоко швидко охолоджується до певної температури (зазвичай +4°C) для запобігання розмноженню бактерій;

- сортування — за категоріями якості, розмірами, типами тощо. Це особливо важливо для м'ясної продукції, де різні частини туші потребують різної обробки;

- очищення та промивання — механічне або ручне очищення від забруднень, видалення непотрібних елементів (наприклад, шкури) та промивання водою.

Завершує перший етап переробки продукції унікальне маркування для кожної партії продукції, яке дозволяє відстежувати її рух на всіх етапах виробництва та логістики.

Процес основної переробки скотарської продукції залежить від її типу і включає різні технологічні процеси для отримання готових продуктів, які відповідають вимогам якості та безпеки харчових продуктів.

Для деокупованих територій зруйновані дороги, мости та об'єкти транспорту можуть ускладнювати логістику та потребувати аль-

тернативних маршрутів. Також процес розподілу будуть ускладнювати дефіцит транспортних засобів, палива або кваліфікованого персоналу. На це можуть накладатися загрози від залишків бойових дій. Централізована координація усіх учасників логістичного ланцюга дозволить швидко реагувати на зміни, оперативно вирішувати проблеми та ефективно підтримувати функцію розподілу продукції скотарства.

Розподіл і доставка є етапом у логістичному ланцюжку, де продукція після завершення переробки, готова до споживання передається до дистриб'юторських мереж, які можуть включати оптові склади, логістичні центри або транспортні компанії. На деокупованих територіях організація логістики та розподілу продукції через дистриб'юторські мережі має особливе значення через специфічні умови, спричинені наслідками військових дій та руйнуванням інфраструктури. Це стосується не лише фізичних перепон, таких як зруйновані дороги та мости, але й проблем безпеки, нестачі ресурсів та необхідності відновлення економічних ланцюгів постачання.

Оптові склади є ланкою в дистриб'юторській мережі, де продукція зберігається перед подальшим транспортуванням. Такі склади мають бути обладнані системами зберігання, які відповідають вимогам до температурного режиму та інших умов зберігання для різних видів продукції (наприклад, охолоджені або заморожені продукти). Вони дозволяють акумулювати великі партії продукції, що спрощує її подальший розподіл у великі торгові мережі або роздрібні точки. На деокупованих територіях оптові склади можуть бути пошкоджені або зруйновані, що ускладнює процес зберігання та розподілу продукції. У такій ситуації важливо відновити або створити нові тимчасові склади поблизу основних населених пунктів.

Логістичний центр виконує функції управління рухом продукції, що включає зберігання, сортування та планування маршрутів доставки. Він також може займатися управлінням запасами та контролювати своєчасне постачання продукції на ринок, забезпечуючи баланс між попитом і пропозицією. Логістичні центри на деокупованих територіях мають бути обладнані для забезпечення безперебійного постачання продукції в складних умовах. Це включає наявність альтернативних джерел енергії (генераторів) і мобільних холодильних складів для збереження молочної та м'ясної продукції.

Транспортні компанії відповідають за перевезення продукції від виробника або оптового складу до торгових точок. Вибір транспорт-

них засобів залежить від характеру продукції та вимог до її зберігання під час транспортування (наприклад, рефрижератори для молочних або м'ясних продуктів). Транспортні компанії можуть організовувати на деокупованих територіях, де деякі віддалені райони будуть важкодоступними, мобільні логістичні рішення, такі як вантажні автомобілі з підвищеною прохідністю або навіть повітряний транспорт у разі наявності критичних перешкод на землі.

Вибір дистриб'юторів продукції скотарства на деокупованих територіях здійснюється на основі кількох факторів:

- канали розподілу: дистриб'ютори можуть спеціалізуватися на різних каналах розподілу, таких як великі торгові мережі, місцеві ринки, ресторани або інші заклади харчування;

- умови зберігання: умови зберігання на деокупованих територіях можуть бути обмеженими через пошкодження інфраструктури. Дистриб'ютори мають забезпечити мобільні або тимчасові холодильні склади для збереження продукції, яка потребує охолодження або заморожування. Крім того, важливо забезпечити стабільний температурний режим під час транспортування, особливо для м'ясної та молочної продукції, щоб уникнути її псування;

- географічна доступність: це має бути для деокупованих територій вирішальним фактором при виборі дистриб'юторів, оскільки необхідно забезпечити постачання продукції в найбільш постраждалі та віддалені райони. Там можуть діяти місцеві дистриб'ютори, які мають глибше розуміння регіону і здатні забезпечити постачання в складних умовах. Однак, через обмеження доступу до ресурсів, можливий дефіцит надійних транспортних компаній, обставини можуть вимагати залучення національних операторів.

Дистриб'ютори торгують від імені виробника і за свій рахунок укладають угоди як із продавцями, так і з покупцями, мають склади, займаються сервісом продукції (координують замовлення, забезпечують належне зберігання та транспортування продукції до торгових точок) та виконують багато інших посередницьких функцій [14]. У час доставки до віддалених або ізольованих населених пунктах дистриб'ютори можуть безпосередньо управляти постачанням продукції кінцевим споживачем через власні канали збуту або доставку, оскільки локальні торгові мережі на деокупованих територіях можуть ще не відновити свою діяльність.

В умовах обмеженої інфраструктури на деокупованих територіях, правильна організа-

ція складських приміщень є важливим елементом управління запасами. Важливо раціонально використовувати наявні складські площі в регіоні, а також мобільні холодильні камери та тимчасові склади, які можна легко розміщувати в регіонах з обмеженим доступом до стаціонарних приміщень. Централізована координація дій учасників логістичного ланцюга, яка може виконуватися регіональним координаційним центром логістики скотарства, дасть можливість уникати ситуацій, коли на складах немає достатньо товарів для задоволення попиту та з'являється надлишок продукції. Безперервний процес оновлення запасів на складах, що гарантує їх свіжість та безпечність для споживачів, буде також результатом централізованої координації.

ВИСНОВОК

Створення регіонального координаційного центра логістики скотарства на деокупованих територіях є ключовим елементом у відновленні агропромислового сектору, що не лише оптимізує процеси зберігання та розподілу скотарської продукції, але й забезпечує стабільну продовольчу безпеку регіону. Розподільча логістика відіграє критично важливу роль у процесі сталого розвитку скотарських господарств на деокупованих територіях України. Успішне функціонування логістичних ланцюгів забезпечує не лише безперебійне постачання кормів, ветеринарних препаратів і засобів утримання тварин, а й ефективну реалізацію продукції, що сприяє економічній стабільності аграрного сектору. В умовах постконфліктного відновлення особливої ваги набуває питання логістичної інфраструктури, зокрема доступності транспортних шляхів, складів та систем охолодження. Інтеграція логістичних стратегій у розвиток скотарства дозволяє оптимізувати витрати, зменшити екологічне навантаження та підвищити соціальну відповідальність господарств. У цьому контексті важливою є підтримка держави, міжнародних партнерів і місцевих громад у формуванні нових логістичних підходів, орієнтованих на стійкість, відновлення та розвиток. Ефективна розподільча логістика є не лише технічним компонентом, а й стратегічним інструментом відбудови сільського господарства на деокупованих землях, здатним прискорити економічне відновлення та зміцнити продовольчу безпеку країни.

Література:

1. Качуровський С. В. Сутність та основні функції розподільної логістики на підприємстві

АПК. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. 2011. №1. С. 82—97.

2. Сеньків М. І. Транспортна і розподільча геологістика в західному регіоні України: дис. канд. геогр. наук: 11.00.02 / Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2017. 210 с.

3. "Про державні цільові програми" Закон України від 18.03.2004. № 1621-IV Редакція від 31.03.2023, підстава — 2849-IX. Електронний ресурс / Верховна Рада України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text>

4. "Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм". Постанова Кабінету Міністрів України від 31 січня 2007 р. № 106 Редакція 23.04.2021 підстава 377-2021-п. Електронний ресурс: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-п#Text>

5. Мироненко О. Основні засади та способи організації перевезень у логістичних системах. Website of Cargofy Inc. 14.08.202 <https://cargofy.ua/uk/blog/osnovni-zasadi-ta-sposobi-organizaciyi-perevezen-u-logistichnih-sistemah>

6. "Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою" Закон України від 09.02.2012. № 4391-VI Редакція від 20.06.2024 підстава — 3720-IX. Електронний ресурс / Верховна Рада України <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17#Text>

7. Войтенко О. Переробка сільськогосподарської продукції як спосіб вирішення сучасних економічних проблем на ринку України. Матеріали XXII Міжнародної науково-практичної конференції "Розвиток підприємництва як фактор зростання національної економіки", Київ, 22.11.2023 р. <https://conf-keip.kpi.ua/article/view/294526>

8. Грант на переробне підприємство URL: <https://diia.gov.ua/services/grant-na-pererobne-pidpriyemstvo>

9. Технологія м'яса та м'ясних продуктів: підручник / М. М. Клименко, Л. Г. Віннікова, І. Г. Береза та ін.; за ред. М. М. Клименка. Київ: Вища освіта, 2006. 640 с.

10. Технологія молока та молочних продуктів: навчальний посібник / Власенко В. В., Головка М. П., Семко Т. В., Головка Т. М. Харківський державний університет харчування та торгівлі. Харків: ХДУХТ, 2018. 202 с.

11. Малюта А. Я., Шерстюк Р. П. Курс лекцій з дисципліни "Логістика". Тернопіль: Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя, 2017. 139 с.

12. Заборська Н. К. Основи логістики: навчальний посібник / Н. К. Заборська, Л. Е. Жу-

ковська. Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2011. 216 с.

13. Качуровський С. В. Сутність та основні функції розподільної логістики на підприємстві АПК. Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки. 2011. № 1. С. 82—97.

14. Гуртов О.І. Логістика: навчальний посібник / О.І. Гуртов, О.І. Лебединська, Н.В. Прозорова / Харк. нац. аграр. ун-т. Харків: Місكدрук. 2011. 322 с.

References:

1. Kachurovsky, S. V. (2011), "The essence and main functions of distribution logistics at the agro-industrial complex", Zbirnyk naukovykh prats' VNAU. Seriya: Ekonomichni nauky, vol. 4, pp. 82—97.

2. Senkiv, M. I. (2017), "Transport and distribution geology in the western region of Ukraine", Abstract of Ph.D., Geography, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv, Ukraine.

3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine "On State Target Programs", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15#Text> (Accessed 28 April 2025).

4. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution "On Approval of the Procedure for the Development and Implementation of State Targeted Programs", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-п#Text> (Accessed 28 April 2025).

5. Myronenko, O. (2024), "Basic principles and methods of transportation organization in logistics systems", Website of Cargofy Inc, [Online], available at: <https://cargofy.ua/uk/blog/osnovni-zasadi-ta-sposobi-organizaciyi-perevezen-u-logistichnih-sistemah> (Accessed 28 April 2025).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2024), The Law of Ukraine "On Peculiarities of Insurance of Agricultural Products with State Support", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4391-17#Text> (Accessed 28 April 2025).

7. Voitenko, O. (2023), "Processing of agricultural products as a way to solve modern economic problems in the Ukrainian market", Materialy XXII Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi "Rozvytok pidpriemnytstva iak faktor zrostantia natsional'noi ekonomiky" [Materials of the XXII International Scientific and Practical Conference "Entrepreneurship Development as a Factor of National Economic Growth"], Kyiv, Ukraine, available at: <https://conf-keip-kpi.ua/article/view/294526> (Accessed 28 April 2025).

8. Portal "Diia" (2025), "Grant for a processing enterprise", available at: <https://diia.gov.ua/>

services/grant-na-pererobne-pidpriemstvo (Accessed 28 April 2025).

9. Klymenko, M. Vinnikova, L. and Bereza, I. (2006), Tekhnolohiya m'ysa ta m'yasnykh produktiv [Technology of meat and meat products], Higher Education, Kyiv, Ukraine.

10. Vlasenko, V.V. Golovko, M.P. Semko, T.V. and Golovko, T.M. (2018), Tekhnolohiya moloka ta molochnykh produktiv [Technology of milk and dairy products], Kharkiv State University of Nutrition and Trade, KhDUHT, Kharkiv, Ukraine.

11. Malyuta, L.Y. and Sherstyuk, R.P. (2017), Kurs lektsiy z dystsypliny "Lohistyka" [Course of lectures in the discipline "Logistics"], Ternopil National Technical University named after Ivan Pulyuy, Ternopil, Ukraine.

12. Zaborska, N. K. and Zhukovska L. E. (2011), Osnovy lohistyky [Fundamentals of logistics], ONAZ named after O. S. Popov, Odessa, Ukraine.

13. Kachurovsky, S. V. (2011), "The essence and main functions of distribution logistics at the of the agro-industrial complex", Zbirnyk naukovykh prats' VNAU. Seriya: Ekonomichni nauky, vol. 1, pp. 82—97.

14. Gutorov, O.I. Lebedynska, O.I. and Prozorova, N.V. (2011), Lohistyka [Logistics], Kharkiv National Agrarian University, Miskdruk, Kharkiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 02.05.2025 р.

<https://nayka.com.ua>

Електронне фахове видання

**Ефективна
ЕКОНОМІКА**

Виходить 12 разів на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292

e-mail: economy_2008@ukr.net

 viber: +38 050 3820663